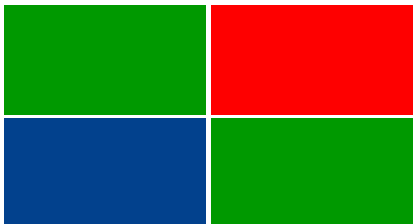

- ACOD - Onderwijs
- Christelijke Onderwijscentrale
- Christelijk Onderwijzersverbond
- VSOA - Onderwijs

GEMEENSCHAPPELIJK VAKBONDSFRONT ONDERWIJS

Hoorzitting ad hoc-commissie Corona
30 november 2020

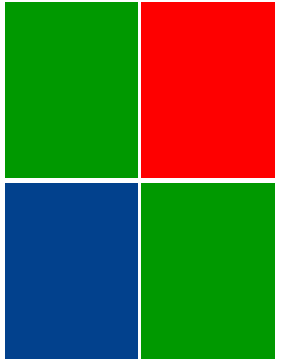

1. Ervaringen

2. Organisatie via scenario's en draaiboeken

3. (Sociaal) overleg

4. Communicatie

1. Ervaringen

Onderwijs is deel van de samenleving

- Onderwijs is essentiële sector
- Gecoördineerde aanpak met duidelijke wederzijdse afspraken over de verschillende beleidsdomeinen heen, is nodig én vergroot kans op succes

Onderwijs organiseren

- Periode maart 2020 - juni 2020:
 - Herhaling leerstof + pre-teaching
 - Eerste ervaringen met afstandsonderwijs
- Periode september 2020 - november 2020
 - Uitbreiding afstandsonderwijs
 - Mogelijkheid organisatie afstandsonderwijs vanaf secundair onderwijs is positief
 - Gebrek aan professionalisering personeel: verwachtingen té hoog ➡ bijkomende werkdruk ➡ uitval
 - Gebrek aan middelen en infrastructuur
 - Praktische organiseerbaarheid van het afstandsonderwijs
 - Aanwezigheid leraar op school
 - Methodiek evaluatie
 - Bereikbaarheid leerlingen

Infrastructuur & uitrusting

- Jarenlange onderfinanciering
- Noden tijdens crisis extreem zichtbaar
 - Tekort aan oppervlaktes
 - Gebrekkige infrastructuur (zowel voor de binnen- als buitenruimtes)
 - Digitale infrastructuur
 - In- en uitgangen
 - Gangen
 - Klassen
 - Speelplaatsen
 - Personeelskamers
 - ...
 - Ventilatieproblematiek

Beschermingsmateriaal personeel

- Bij aanvang niet tijdig en voldoende aangeleverd beschermingsmateriaal
 - Problematisch in buitengewoon onderwijs en CLB's
- Ondanks bijkomend materiaal en budgetten zijn er nog steeds schoolbesturen die te weinig investeren:
 - in PBM-materiaal;
 - in versterking hygiëne-onderhoudende maatregelen.
 - Te weinig werkingsbudgetten zijn hierbij de onderliggende oorzaak, maar dit mag geen reden zijn om personeel te weinig te beschermen
 - Onderwijspersoneel moet bijspringen in het uitvoeren van “onderhoudstaken”
 - Aandacht voor specifieke situatie onderhoudspersoneel

Telewerk waar mogelijk

- Aanhouden van organisatie van fysieke klassenraden en andere vergaderingen ondanks federale beslissingen
- Weigeringen telewerk voor ondersteunend personeel

Lerarentekort

- Onderwijs ervaart vandaag dramatische gevolgen van het lerarentekort
 - Te weinig of geen personeel ➔ School sluiten
 - Niet alle vakken of leergebieden kunnen nog gegarandeerd worden ➔ opdrachten worden geheroriënteerd (zorg, leermeesters, vakleerkrachten...)
 - Essentiële elementen van omkadering onder druk bv. kinderverzorging
- Positief is dat extra middelen voor vervangingen zijn voorzien en aanpassing van vervangingsregels (in alle sectoren; ook daar waar minder lerarentekort)
 - Dit moet geëvalueerd worden

Basisonderwijs

- Vrij snel evolutie naar algemene en aangehouden lijn: scholen blijven open
 - Aanslepende argwaan over risico's besmettingen bij jonge kinderen, cfr. recent debat over mondmaskers
- Extreme werkdruk in de personeelsploegen
 - Historische onderfinanciering: werkingsmiddelen, omkadering kernopdracht en werking van de organisatie
 - Lerarentekort
 - Kleinschaligheid van vele scholen
 - Toegenomen zorgzwaarte

Buitengewoon onderwijs

- Zeer specifieke contexten, te weinig opgenomen in draaiboeken
- Steeds achteraan bij beslissingen ondanks hoge noden
- Busvervoer
 - Organisatie met voor leerlingen en personeel onaanvaardbare rittijden, ook in “normale” tijden
 - Ondanks al geleverde inspanningen met respect voor personeel en leerlingen, nog niet optimaal
 - Complexe materie

DKO, VWO, CBE & internaten

- DKO, VWO & Centra Basiseducatie
 - Perceptie vanuit de sector: te weinig meegenomen bij de uitwerking van corona-maatregelen
- Internaten
 - Specifieke context ➡ opvang tijdens weekend en vakanties

Secundair Onderwijs

- Onzekerheid maatregelen na 1/12
 - Herhaaldelijke vraag naar perspectief tot en met kerstvakantie
 - Problemen met organisatie examens en oudercontacten
 - 2 groepen directies:
 - ➔ kiezen voor veiligheid en trekken maatregelen door;
 - ➔ denken rigide en plannen 100 %; inclusief fysieke oudercontacten
 - Kwetsbare leerlingen

2. Organisatie via draaiboeken en scenario's

Ontwikkeling kleurcodes

- Onderwijs was voortrekker in de ontwikkeling van de kleurcodes
 - De verwachting was, dat de onderwijscodes breed maatschappelijk zouden gebruikt worden
 - De ontwikkeling is niet verder gezet, hoewel dit door de virologen tijdens het overleg werd aangekondigd
 - Maatschappelijk ontstond zo een spreidstand in het gebruik van codes en betekenissen

Perceptie gebruik van kleurcodes

- Onmogelijk voor personeel en leerlingen om te begrijpen dat maatschappelijk pandemieniveau vanaf oktober code rood van toepassing is, terwijl men in onderwijs bleef vasthouden aan code geel/oranje. Dit werd gepercipieerd als onwil
- Maatschappelijke draagkracht verdwijnt. Het resultaat m.b.t. tot de organisatie van het onderwijs was prioritair, terwijl men daar al vroeger had moeten doorschakelen van code geel naar code oranje

Perceptie “politieke onwil”

- Het niet willen schakelen werd gepercipieerd als politieke “onwil”. Liever wel schakelen en politiek duidelijk beslissen of eventueel bijsturen dan krampachtig vasthouden aan “politiek” meer passend scenario
- Het daarna, op korte tijd, moeten bijstellen van beslissingen (cfr. verlengen herfstvakantie/verplicht afstandsonderwijs in 2de en 3de graad) is lastiger voor het werkveld én voor leerlingen en ouders

Gebruik van kleurcodes in onderwijs

- Scholen beslisten vroeger over te schakelen van code geel naar oranje
 - In scholen met te beperkte accommodatie is een veilige personenflow en regelen van bubbels vaak al een moeilijke; zo niet onhaalbare opgave
 - Scholen met (te) beperkte beschikbaarheid van personeel
- Hoger onderwijs en universiteiten handelden eigenstandig

Aanpassingen draaiboeken

- Intentie van draaiboeken van bij de start goed
 - Vertrouwen en rust
 - Kans tot proactieve organisatie in de scholen
- Pluim aan de ondersteunende diensten!!
- Er waren (te) regelmatig aanpassingen
 - Terugkomen op beslissingen bemoeilijkt het overleg op algemeen niveau en het sociaal overleg in het veld
 - Werd door zowel directies als personeelsleden als zeer demotiverend ervaren
 - Bemoeilijkt communicatie
 - Verkleint draagvlak

Aanpassingen draaiboeken

- Voorbeelden standvastigheid beslissingen
 - Voordien genomen beslissingen over kleurcodes en bijhorende afspraken werden niet gevolgd bij overschakeling naar volgende kleurcode
 - Aanpassing afspraken afstandsonderwijs SO
 - Eerst verlenging herfstvakantie tot en met 10 november; daarna verlenging met een week... (beslissing federaal overlegcomité)

Interpretatieruimte beslissingen

- Ontstaan van interpretatieruimte
 - Draaiboeken moeten breed toepasbaar zijn omwille van verschillende contexten en onderwijsniveaus
 - Om alle partners in het overleg tevreden te stellen
 - Onderscheid advies en aanbeveling is niet altijd duidelijk
- Nadeel
 - Geen éénduidig beleid
 - Niet bedoelde toepassingen
 - Herhaaldelijk moeten voeren van eindeloze discussies tijdens sociaal overleg
- Oplossing
 - Meer doortastende formuleringen
 - Uitzonderingen laten toetsen bij inspectie

Autonomie versus doortastendheid

- Autonomie van scholen is belangrijk
 - Overheid soms bang om beslissingen te nemen. Wil het gezond verstand laten primeren
- Noden en realiteit verhinderen vaak solidariteit en beslissingen op basis van gezond verstand
 - Scholen en directies staan hierdoor in spreadstand tussen personeel, overheid en ouders
- In crisissituaties eenheid van commando nodig
 - Bepaalde beslissingen moeten daarom centraal worden genomen door overheid. Dit brengt rust en stabiliteit voor directies en schoolteams

Gevoel van veiligheid

- Schakeling naar hoger niveau wordt bij het personeel als “meer veilig” gepercipieerd
 - Scholen namen soms al strengere maatregelen dan het kleurniveau oplegde waardoor het doorschakelen niet altijd als een verstrenging werd ervaren
 - De organisatie wordt kritischer bekeken
 - Het bijhorend gedrag van leerlingen, collega's, besturen worden hierdoor meer geconditioneerd en is nodig

3. (Sociaal) overleg

COVID-overleg onderwijs

- Sociale partners hebben dit geregulariseerd
- Positief
 - Met alle onderwijsactoren (incl. scholierenkoepel), toegevoegde experts zoals virologen, medewerkers van ondersteunende diensten en “anderen”. Expertise wordt systematisch ingebouwd
 - De minister is altijd aanwezig. Er is een (strategisch) luisterende houding van minister Weyts ten opzichte van opmerkingen van de verschillende sociale partners
 - Samenkomsten op regelmatige basis
 - Streven naar consensus...
 - Evolutie in het maken van afspraken over communicatie

COVID-overleg onderwijs

□ Verbeterpunten

- Vaak wordt veel tijd verloren met praktische invulling van louter technische aspecten die eigenlijk bestemd zijn voor technische werkgroep
- Afstemming werkgroep personeel en COVID-overleg onderwijs laat soms op zich wachten
- Overleg verloopt soms chaotisch; zeker met digitale vergaderingen
- Niet altijd duidelijk wat een politieke of virologische beslissing is
- Voortschrijdende inzichten (àl na slechts enkele uren)
- Beslissingen afstemmen met de verschillende gemeenschappen en inbedden in het federale is niet altijd evident
- Tegengestelde communicatie vooraf of nadien

Technische werkgroep personeel

- Het mandaat kan duidelijker: beslissingen of louter doorgeven van praktische klachten en opmerkingen
- Overleg over personeelsaspecten is nodig omwille van juridische inbedding en zekerheden.
- Het is niet georganiseerd als sociaal overleg. Dit houdt risico's in
- Aanpassingen regelgeving zijn noodbeslissingen:
 - kunnen niet zonder meer leiden tot definitieve aanpassingen;
 - moeten een eindmandaat kennen

Andere “werkgroepen”

- Er bestaat een amalgaam aan overlegorganen, voorbereidende groepen
- Samenstellingen, bestaansduur, vergadermomenten en doelstellingen van die verschillende groepen zijn niet altijd transparant

Lokaal sociaal overleg

- In het COVID-overleg staat de minister garant voor de inbedding van de formele procedures in het veld
 - Dit staat ook overal expliciet gecommuniceerd
- Vakbonden hebben zich dag en nacht ingezet om dit overleg te versterken
 - Sterk beleidsvoerend vermogen in relatie met goed sociaal overleg werkt
 - Daar moet in de toekomst meer in geïnvesteerd worden
 - Versterken van lokale afgevaardigden, zodat zij beschikken over alle en noodzakelijke informatie en versterken van overleg via raadgevingen en daadwerkelijke bijstand

Professionalisering preventiebeleid

- Ook in onderwijs moet gehouden worden aan de inhoudelijke en procedurele toepassingen van de Wet Welzijn op het werk
 - Onderwijsinspectie heeft tijdens crisis rol versterkt, maar dit dient in de toekomst versterkt te blijven
- Noden
 - Professionalisering van het preventiebeleid in het onderwijsveld
 - Professionalisering in opmaak en ervaring risicoanalyses ➔ regelmatig zichtbaar in de kwaliteit van risicoanalyses
 - Grote zorg over kleine scholen, instellingen, schoolbesturen met te weinig middelen en omkadering
 - Professionalisering en onafhankelijkheid preventieadviseur niet overal gegarandeerd

Druk op sociaal overleg

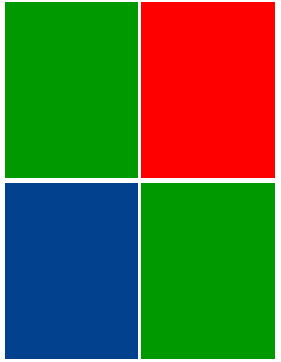
- Spreidstand in de politiek leidt ook tot druk vanuit schoolbesturen (via directies) op lokale afgevaardigden om scholen toch open te houden
- Doorschuiven verantwoordelijkheid onder mom van autonomie/verschillen lokale situatie wordt niet als positief ervaren
- Jammer genoeg hebben we ook ervaren dat syndicaal overleg negatief werd aangepakt (bedreigingen, omzeilen...)
- Moeilijk om oplossingen te zoeken voor de overbelasting in het veld door de exponentiële uitval/quarantaine van personeelsleden. Dit moet via het algemeen beleid versterkt worden

Niet-naleving regelgeving

- Tevreden over de afspraken met werkgeversorganisatie en inspectie om conflicten en niet-naleving van regelgeving op te lossen. Jammer genoeg lukt dit niet altijd
- In geval van manifeste onwil in een aantal situaties ➡ verder overwegen om te sanctioneren op basis van vaststellingen
 - Zie afspraken in het LOC-decreet
 - Opleggen onmiddellijke maatregelen om risico's te elimineren om zo sluiting van de instelling te voorkomen
 - Bij manifeste onwil, herhaalde kleinere overtredingen, niet reageren op meldingen via lokaal sociaal overleg
 - ➡ intrekking werkingsmiddelen (schaadt de school) of terugbetaling extra middelen...

Opdracht inspectie – verificatie?

- Vragen bij huidige invulling opdracht inspectie in relatie met de afspraken kwaliteitsdecreet
- Vraag naar verhoogde inzet van inspectie en verificatie naar controle op:
 - corona-veiligheid;
 - kwaliteit risicoanalyse en maatregelen;
 - onafhankelijkheid preventieadviseur;
 - kwaliteit lokaal sociaal overleg;
 - aanwending financiële middelen

4. Communicatie

Communicatie na sociaal overleg

- Communicatie in Schooldirect en op website onderwijs is zeer snel en duidelijk
 - Pluim aan de communicatiedienst!
 - Belangrijk dat dit steeds met de actoren vooraf gecheckt wordt. Positief dat de communicatiemedewerkers steeds aanwezig zijn
 - Verschil tussen richtlijnen en adviezen is niet altijd duidelijk
- Communicatie in de maatschappij erg economisch gericht
- Opgelet met “imago” onderwijs. Is aandachtspunt!
 - Stoppen met negatieve voorbeelden in de pers
 - Versterken van inspanningen en het essentiële belang
 - De verlenging van de herfstvakantie werd gecommuniceerd als een werverdiende “adempauze voor onderwijs” ➡ perceptie hierover is niet positief. Doelstelling was het virus afremmen, niet leraren een adempauze geven...

BEDANKT

**BEREID TOT ANTWOORDEN EN
VERDUIDELIJKINGEN**

